

30-01-2021

Kieswijzer luchtvaart januari 2021

Rapport van standpunten politieke partijen over luchtvaart

Input voor analyses

Opnieuw baseerde ik me op de informatie van partijen op hun websites. De peildatum was 27 januari 2021. Ik beperkte me weer tot de partijen die met vier of meer leden zijn vertegenwoordigd in de Tweede Kamer. Het gaat om de tien partijen VVD, CDA, D66, CU, PvdA, GL, SP, PvdD, PVV en FvD. De laatste partij heb ik ondanks de implosie aan het eind van afgelopen jaar meegenomen in de analyses.

Het verkiezingsprogramma van PVV staat niet meer op één A4-tje.

De letterlijke teksten zijn te vinden in bijgaand [document](#).

Het volgende viel op:

Gemiddeld genomen zijn de partijen kritischer ten aanzien van vliegen geworden in de periode tussen oktober 2020 en januari 2021. (Zie noot onderaan pagina)

PvdD, GL, CU, SP, D66 en PvdA zijn overwegend kritisch.

De PvdD en GL hebben de maximale score van 100 op 100. De PvdA is gedurende het afgelopen jaar flink meer kritisch over vliegen geworden, met name door de zorg om CO2-uitstoot en door de wens om de prijs van vliegen te verhogen. De positie van de PvdA is daarmee van rood naar groen verschoven. Ook de CU is afgelopen jaar gestegen als luchtvaartkritische partij, onder andere door het openen van Lelystad af te wijzen.

VVD, CDA, PVV en FvD zijn overwegend niet-kritisch ten aanzien van vliegen maar juist vóór de groei van vliegen.

FvD en PVV zijn en blijven de twee junkpartijen bij uitstek. Het klimaatprobleem als gevolg van vliegen bestaat voor deze partijen niet. Maatregelen om klimaatverwarming aan te pakken worden afgewezen. Ze spreken zich over de meeste beoordeelde rubrieken hieronder niet uit, maar duidelijk is dat ze willen doorgaan met de groei van de luchtvaart in ons land.

In de standpunten van VVD en CDA is enige beweging weg van categorisch pro-vliegen te zien. De VVD heeft het nu over accijns op kerosine en over de trein als alternatief vervoersmiddel voor kortere afstanden. Deze partij ziet heil in een toekomstige herziening van het luchtruim om overlast en CO2-uitstoot te beperken. Ook CDA noemt het verbeteren van internationale spoorverbindingen

wenselijk, zonder die verbindingen overigens expliciet te bestempelen als alternatief voor vliegen.

Rubrieken

De acht rubrieken om de standpunten van partijen te karakteriseren en met elkaar te vergelijken zijn opnieuw:

a. Economie. De nadruk die wordt gelegd op luchtvaart als banenmotor, factor voor vestiging van bedrijven etc. Het economisch belang is reden om groei van de luchtvaart voor te staan.

b. Groei. Het standpunt over groei van Schiphol.

c. Lelystad. Het standpunt over vestigen van luchthaven Lelystad voor vakantievluchten.

d. Bewoners. Zorg voor de noden van bewoners in de buurt van luchthavens in verband met geluidsoverlast en luchtvervuiling.

e. Prijsverhoging. Standpunt over verhogen van de prijs van tickets, kerosine, etc.

f. Duurzaam vliegen. Standpunt over mogelijkheid dat luchtvaart duurzamer kan worden door biofuels, synthetische kerosine, schonere en stillere vliegtuigen, elektrisch vliegen etc. Berekeningen, ook op deze site in [Bijlagen](#), laten zien dat de verduurzamingsplannen niet voldoende zijn om groei te rechtvaardigen. Ook experts zien geen mogelijkheid van duurzaam vliegen vóór 2050; zie [Trein versus vliegtuig](#) op deze website.

g. Duurzaam alternatief transport. Standpunt over duurzaam vervoer per trein als alternatief.

h. Klimaatverandering. Standpunt over de rol van luchtvaart in verband met CO₂-uitstoot, in het kader van de klimaatopwarming en het Parijsakkoord van 2015. Dit wijst op een perspectief dat de grenzen van ons land overschrijdt.

Vergelijking van standpunten

a. Economie

De partijen die expliciet het belang van de luchtvaart als economische factor noemen zijn VVD, CDA, PvdA en FvD. De andere partijen laten zich hier niet of in bedekte termen over uit.

b. Groei

Partijen die expliciet vermelden dat Schiphol moet groeien zijn VVD, PVV en FvD. CDA vermijdt het woord "groei" en noemt Schiphol niet. De uitspraak van CDA over Lelystad hieronder wijst op de wens van groei. Partijen die groei van Schiphol toestaan mits het vliegen schoner en stiller wordt zijn (nog steeds) D66 en PvdA. CU, GL, SP en PvdD willen een rem op de groei van het vliegen.

c. Lelystad

VVD is vóór opening van Lelystad. CDA doet de uitspraak "de opening van Lelystad wordt gezien in het licht van herstel van de luchtvaart". Deze uitspraak vat ik op als

standpunt vóór opening. PvdA noemt Lelystad niet. D66 wil Lelystad (nog steeds) openen als het niet leidt tot meer uitstoot. GL, SP, CU en PvdD zijn ertegen.

d. Bewoners

VVD, PVV en FvD besteden geen aandacht aan de noden van bewoners in de buurt van luchthavens. SP wil alleen lawaaiige vliegtuigen weren. Andere partijen hebben wel aandacht voor overlast van bewoners.

e. Prijsverhoging

PVV en FvD willen geen prijsverhoging. VVD en CDA willen beprijzing van vliegen in internationaal verband regelen en ondertussen de vliegtaks van 7,45 euro in stand houden. PvdA, GL, SP, CU, PvdD en D66 willen wel hogere prijzen voor vliegen, vaak zowel accijns op kerosine, BTW als CO2-heffing. D66 wil hogere prijzen voor vliegreizen over korte afstanden.

f. Duurzaam vliegen

VVD, CDA, D66, CU en SP zien heil in biofuels op korte termijn, VVD ook in synthetische kerosine. PvdA, GL, SP en PvdD spreken zich niet uit over duurzaam vliegen met schone brandstoffen.

g. Duurzaam alternatief transport

VVD en CDA willen internationale hogesnelheidstreinen van en naar ons land stimuleren zonder te zeggen of ze vluchten op korte afstand willen schrappen of hoe ze reizigers financieel willen overhalen om de trein in plaats van het vliegtuig te nemen. D66, PvdA, GL, SP en PvdD noemen internationaal reizen per (nacht)trein gewenst als alternatief voor vliegen.

h. Klimaatverandering

Alle partijen behalve PVV, FvD, VVD, CDA en SP benoemen vliegen als probleem in verband met klimaatopwarming en met afspraken in het kader van het akkoord van Parijs.

Niet genoemd werden thema's als:

- Luchtvaart in verband met overlast door toerisme
- Probleem van sociale oneerlijkheid van huidig systeem: niet-vervuilers betalen voor vervuilers.

Totaalscore van partijen op pro vliegen

Aan de uitspraken van partijen over de acht rubrieken is een cijfer gegeven. Een hoger cijfer betekent een standpunt dat meer wijst op pro vliegen. Het als relevant vermelden van een rubriek "pro vliegen" (bijvoorbeeld a economie en b groei) levert een 1 op. Het niet vermelden van zo'n rubriek levert een 0 op. Soms is een rubriek beoordeeld als "relevant, mits", bijvoorbeeld bij b groei (groeien, mits duurzaam) en bij Lelystad (ja, indien geen laagvliegen). In dat geval krijgt zo'n oordeel cijfer 0,5.

Het niet vermelden van een rubriek "tegen vliegen" (bijvoorbeeld d bewoners, e prijsverhoging, g duurzaam alternatief vervoer) levert ook een 1 op.

De volgende tabel vermeldt de cijfers van partijen op rubrieken en hun totaalscore. De totaalscore is een simpele optelling van de scores op alle rubrieken. Hoe hoger de score, hoe meer de partij vóór vliegen is. Het scorebereik is 0 tot 8.

R u b r i e k e n									
Partij	a	b	c	d	e	f	g	h	Totaal
VVD	1	1	1	1	0,5	1	0,5	1	7
CDA	1	1	1	0	0	1	0,5	1	5,5
D66	0,5	0,5	0,5	0	0	0,5	0	0	2
CU	0	0	0	0,5	0	0,5	0	0	1
PvdA	1	0,5	1	0	0	0	0	0	2,5
GL	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SP	0	0	0	0,5	0,5	0	0	1	2
PvdD	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PVV	1	1	1	1	1	1	1	1	8
FVD	1	1	1	0	1	1	1	1	7

Eindrapport

In het eindrapport draaien we de standpunten om: welke partij wil de trend dat de luchtvaart steeds maar groeit tot stilstand brengen? De score loopt van 0 tot 100. Rechts van de rapportcijfers van januari 2021 zijn de rapportcijfers van oktober en februari 2020 vermeld.

EINDRAPPORT POLITIEKE PARTIJEN OVER STANDPUNT LUCHTVAART		JAN'21	OKT '20	FEBR '20
1	PvdD	100/100	100 / 100	100/100
2	GL	100/100	88 / 100	88/100
3	CU	88/100	56/100	63/100
4	SP	75/100	88/100	81/100
5	D66	75/100	75/100	38/100
6	PvdA	69/100	31 / 100	25/100
7	CDA	31/100	19 / 100	19/100
8	VVD	13/100	6/100	6/100
9	FVD	13/100	13/100	-
10	PVV	0/100	0 / 100	-

Noot. Van de 80 punten pro vliegen die maximaal door de tien partijen gescoord kunnen worden, waren er in oktober 38,5 gescoord en 46 in januari 2021.